

บทที่ 5

สรุป อภิปราย และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง ศึกษาสภาพการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาสภาพการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน 2) เพื่อเปรียบเทียบสภาพการมีส่วนร่วมของประธานคณะกรรมการสถานศึกษา ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และกรรมการและเลขานุการ และ 3) เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาและข้อเสนอแนะของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์เขต 1 โดยมีกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 378 คน ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล และทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทดสอบค่าเอฟ และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว โดยใช้ F-test (One way ANOVA) ถ้าพบความแตกต่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จะทำการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของเชฟเฟ้ (Scheffe' Method) ซึ่งสามารถสรุปผลของการวิจัยตามข้อค้นพบได้ ดังต่อไปนี้

สรุปผลการวิจัย

ระยะที่ 1 สภาพการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 ผลการศึกษาสภาพการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 สามารถสรุปผลได้ ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

พบว่า ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม คือ ประธานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 126 คน ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน 126 คน และกรรมการและเลขานุการ จำนวน 126 คน รวมทั้งสิ้น 378 คน

2. การวิเคราะห์สภาพการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1

พบว่า สภาพการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 โดยรวมทั้ง 4 ด้าน อยู่ในระดับมาก
และเมื่อแยกออกเป็นรายด้าน พบว่า มีผลการวิจัย ดังต่อไปนี้

2.1 การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านบริหาร
ทั่วไป พบว่า สภาพการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยรวมอยู่ใน
ระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ส่งเสริมการดำเนินพัฒนา
อาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม

2.2 การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านงบประมาณ
พบว่า สภาพการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยรวมอยู่ในระดับมาก
เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ให้ความเห็น ข้อเสนอแนะ เกี่ยวกับการ
ใช้จ่ายงบประมาณของสถานศึกษา

2.3 การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านวิชาการ
พบว่า สภาพการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยรวมอยู่ในระดับมาก
เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่ 10 มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่ง
เรียนรู้

2.4 การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านบริหาร
บุคคล พบว่า สภาพการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยรวมอยู่ใน
ระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่ 22 มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ สร้างขวัญกำลังใจและ
การยกย่องเชิดชูเกียรติ

3. การทดสอบสมมติฐานการวิจัยโดยการวิเคราะห์เปรียบเทียบการมีส่วนร่วม
ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์
เขต 1 มีรายละเอียดดังนี้

3.1 สภาพการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์เขต 1 โดยรวมทั้ง 4 ด้าน อยู่ในระดับมาก

3.2 ประธานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกรรมการและเลขานุการ มีความคิดเห็นว่าการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษา แตกต่างกัน ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐาน

4. ข้อเสนอแนะการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 ตามความคิดเห็นของประธานคณะกรรมการสถานศึกษา ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และกรรมการและเลขานุการ รายละเอียด ดังนี้

4.1 ควรมีการประชุมกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาเพื่อเสริมทักษะในการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติงานร่วมกัน

4.2 ควรสนับสนุนให้คณะกรรมการสถานศึกษาเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาการจัดการศึกษาให้มากขึ้น

4.3 สนับสนุน ส่งเสริมการเข้าร่วมประชุมวางแผน รับฟัง คำชี้แจง เกี่ยวกับภารกิจที่ได้รับมอบหมาย

4.4 เชิญชวนให้คณะกรรมการสถานศึกษาเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาบรรยากาศและสิ่งแวดล้อม อาคารสถานที่ให้เอื้อต่อการเรียนรู้ เน้นการสนับสนุนกิจกรรมของผู้เรียน

ระยะที่ 2 แนวทางการพัฒนาและข้อเสนอแนะของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์เขต 1 รายละเอียด ดังนี้

แนวทางการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์เขต 1 พบประเด็นสำคัญ 3 ประการ คือ 1) ควรส่งเสริมสนับสนุนให้คณะกรรมการสถานศึกษา และผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วม และบทบาทอย่างเต็มที่ตามกฎหมาย 2) ชุมชนควรมีส่วนร่วมในการกำหนดแนวทางระดมทรัพยากรต่าง ๆ ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และ 3) ควรส่งเสริม สนับสนุนให้มีคณะทำงานที่ประกอบด้วยบุคคลหลายฝ่าย และสถานศึกษาต้องให้บริการกับชุมชนอย่างเสมอภาค

อภิปรายผล

จากการศึกษาการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 มีประเด็นที่น่าสนใจ สามารถนำมาอภิปรายผลได้ดังนี้

1. ผลจากการศึกษาสภาพการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ทั้ง 4 ด้าน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เป็นเพราะว่า พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 มาตรา 9 ข้อ 6 การจัดระบบโครงสร้างและกระบวนการจัดการศึกษา ให้ยึดหลักการมีส่วนร่วมของบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น สถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 จึงต้องจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับความต้องการของทุกฝ่าย สถานศึกษา จึงได้เปิดโอกาสให้ผู้ปกครองนักเรียนคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานได้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารทั่วไป เช่นการจัดทำธรรมนูญโรงเรียนการจัดทำหลักสูตรท้องถิ่น มีการประชุมผู้ปกครองนักเรียนทุกภาคเรียน เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของชุมชนและผู้ที่มีส่วนได้เสีย จึงทำให้การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของประพันธ์ กระแสพันธ์ (2554 : 79) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในการบริหารสถานศึกษาเขตคุณภาพกบินทร์บุรี 7 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 2 พบว่า การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ ราตรี พูลพัฒน์ (2553 : 122) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมในการบริหารของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 3 พบว่า การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อยู่ในระดับมาก

2. เปรียบเทียบสภาพการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 จำแนกตามตำแหน่ง ความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษาโดยรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าแตกต่างกันทุกด้าน ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้ทั้งนี้

อาจมีสาเหตุมาจากคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่ผ่านการคัดเลือกเข้ามายังมี
 ฐานความรู้แตกต่างกัน ขอบข่ายและบทบาทหน้าที่ในการบริหารงานก็แตกต่างกัน รวมถึงการ
 ให้การยอมรับของชุมชน สอดคล้องกับงานวิจัยของเฉลิมพล พวงศิริ (2552 : 84) ได้ทำการวิจัย
 เรื่องการบริหารโรงเรียนแบบมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนใน
 สังกัดเทศบาลเมืองสุรินทร์ จำแนกตามเพศอายุระดับการศึกษาและตำแหน่ง พบว่า กลุ่ม
 ตัวอย่างที่มีระดับการศึกษาที่แตกต่างกันมีการบริหารโรงเรียนแบบมีส่วนร่วมแตกต่างกันอย่าง
 มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 สอดคล้องกับงานวิจัยของเอี่ยมพร เครือบุตรคา
 (2554 : 127) ทำการวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีต่อ
 การพัฒนางานสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุบลราชธานี
 ผลการวิจัยพบว่า คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมของ
 คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีต่อการพัฒนางานสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัด
 องค์การบริหารส่วนจังหวัดอุบลราชธานี โดยภาพรวมและรายด้านทั้ง 4 ด้าน อยู่ในระดับปาน
 กลาง คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีสถานภาพต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการมีส่วน
 ร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีต่อการพัฒนางานในสถานศึกษาสังกัด
 องค์การบริหารส่วนจังหวัดอุบลราชธานี โดยภาพรวมและรายด้านแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญ
 ทางสถิติที่ระดับ 0.05 สอดคล้องกับงานวิจัยของพิชานาด เพชรนำชม (2554 : 60) ทำการวิจัยเรื่อง
 ปัญหาการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารสถานศึกษาสังกัด
 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรีเขต 2 พบว่า การเปรียบเทียบปัญหาการมี
 ส่วนร่วม จำแนกตามวุฒิการศึกษาพบว่าปัญหาการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษา
 ขั้นพื้นฐาน ในการบริหารสถานศึกษาทั้ง โดยรวมและรายด้านทุกด้านแตกต่างกันอย่างมี
 นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

3. ข้อเสนอแนะแนวทางการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 ตามความคิดเห็นของประธาน
 คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และกรรมการและเลขานุการ
 พบว่า ควรมีการประชุมกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาเพื่อเสริมทักษะในการแสดง
 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติงานร่วมกัน สถานศึกษาควรสนับสนุนให้คณะกรรมการ
 สถานศึกษาเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาการจัดการศึกษาให้มากขึ้น โดยเฉพาะการจัดทำ
 หลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของชุมชนและผู้เรียน สนับสนุน ส่งเสริมการเข้าร่วม
 ประชุมวางแผน รับฟัง คำชี้แจง เกี่ยวกับภารกิจที่ได้รับมอบหมาย ควรส่งเสริมให้นักเรียนสร้าง

องค์ความรู้ด้วยตนเอง มีทักษะการทำงานที่เป็นกระบวนการกลุ่ม และให้นักเรียนมีส่วนร่วม
 ในกระบวนการจัดการเรียนรู้ จัดให้การนิเทศการศึกษาอย่างเป็นระบบ ต่อเนื่อง และเป็น
 กระบวนการที่มีประโยชน์สูงสุดต่อผู้เรียน เชิญชวนให้คณะกรรมการสถานศึกษาเข้ามามีส่วน
 ร่วมในการพัฒนาบรรยากาศและสิ่งแวดล้อม อาคารสถานที่ให้เอื้อต่อการเรียนรู้ เน้นการ
 สนับสนุนกิจกรรมของผู้เรียน ส่งเสริมให้บุคลากรทุกคนสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนอย่าง
 สม่่าเสมอ และต่อเนื่อง ส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการตรวจสอบ และทบทวนคุณภาพการศึกษา
 อย่างเป็นระบบในรูปของคณะกรรมการอย่างจริงจัง และต่อเนื่อง สนับสนุนการมีส่วนร่วมใน
 การให้ความเห็นและเสนอแนะในการปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา

4. แนวทางการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงาน
 เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์เขต 1 จากการสัมภาษณ์กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เพื่อ
 ศึกษาแนวทางการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ค้นพบประเด็นสำคัญ
 3 ประการ คือ 1) ควรส่งเสริม สนับสนุนให้คณะกรรมการสถานศึกษา และผู้ปกครองเข้ามามี
 ส่วนร่วม และบทบาทอย่างเต็มที่ตามกฎหมาย 2) ชุมชนควรมีส่วนร่วมในการกำหนดแนวทาง
 ระดมทรัพยากรต่าง ๆ ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และ 3) ควรส่งเสริม สนับสนุนให้มี
 คณะทำงานที่ประกอบด้วยบุคคลหลายฝ่าย และสถานศึกษาต้องให้บริการกับชุมชนอย่างเสมอ
 ภาค

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 สถานศึกษาควรนำผลการวิจัยนี้ ไปเป็นแนวทางในการสนับสนุนให้
 คณะกรรมการสถานศึกษาเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาวิชาการให้มากขึ้น โดยเฉพาะการ
 จัดทำหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของชุมชนและผู้เรียน ส่งเสริมให้นักเรียนสร้าง
 องค์ความรู้ด้วยตนเอง มีทักษะการทำงานที่เป็นกระบวนการกลุ่ม และให้นักเรียนมีส่วนร่วมใน
 กระบวนการจัดการเรียนรู้

1.2 จัดให้การนิเทศการศึกษาอย่างเป็นระบบ ต่อเนื่อง และเป็นกระบวนการที่มี
 ประโยชน์สูงสุดต่อผู้เรียน พร้อมทั้งเชิญชวนให้คณะกรรมการสถานศึกษาเข้ามามีส่วนร่วมใน
 การพัฒนาบรรยากาศและสิ่งแวดล้อม อาคารสถานที่ให้เอื้อต่อการเรียนรู้ เน้นการสนับสนุน
 กิจกรรมของผู้เรียน

2. ข้อเสนอแนะเพื่อทำการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพร่วมกับสถานศึกษาที่ประสบความสำเร็จในการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านวิชาการ และด้านบริหารบุคคล เพื่อที่จะได้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาให้ดียิ่งขึ้นต่อไป

2.2 ควรศึกษาและวิจัยเพื่อพัฒนารูปแบบการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในตำแหน่งอื่น เช่น ผู้แทนผู้ปกครอง ผู้แทนครู ผู้แทนองค์กรชุมชน ผู้แทนศิษย์เก่า ผู้แทนพระภิกษุสงฆ์ และผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อเป็นข้อมูลในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาต่อไป

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY